

"בזק" החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
(**"החברה"**)

7 בפברואר 2021

לכבוד
הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ

לכבוד
רשות ניירות ערך

א.ג.ג,

דיווח מיידי משלים - ממצאי הבדק החיצוני בקשר עם יתרות נכסים בלתי מוסברות בספרי בזק בינלאומי

בהמשך לדיווחים המיידיים המשלימים של החברה מיום 18.11.20 (מס' אסמכתא 123933-01-2020) ומיום 30.11.2021 (מס' אסמכתא 130371-01-2020) ולפרק 2 לדוח הדירקטוריון הכלול בדוח הרבעוני של החברה לרבעון 3, 2020 (מס' אסמכתא 123933-01-2020) ("**דוח רבעון 3, 2020**") במסגרתם דיווחה החברה, בין היתר, אודות החלטת דירקטוריון החברה בדבר מינוי בודק חיצוני בלתי תלוי לבחינת יתרות נטו בלתי מוסברות בספרי החברה הבת בזק בינלאומי בע"מ ("**בזק בינלאומי**"), מדווחת החברה כי ביום 4 בפברואר 2020 הציג צוות הבדיקה ממשרד פאהן קנה ושות' בראשות רו"ח מיקי בלומנטל ("**הבודק החיצוני**") את ממצאיו במסגרת דוח הבדיקה שנערך על ידיו ("**דוח הבדיקה**") בפני דירקטוריון החברה. תקציר המנהלים של דוח הבדיקה מצורף כנספח לדיווח זה.

יצוין, כי מדוח הבדיקה לא עלו ממצאים חדשים ביחס לנתונים אותם דיווחה החברה במסגרת דוח רבעון 3, 2020 ביחס לסכומי הפערים שנתגלו בין הנכסים וההתחייבויות הרשומים בספריה של בזק בינלאומי לבין הנכסים וההתחייבויות בפועל, או ביחס להשפעת פערים אלו על תוצאותיה הכספיות של בזק בינלאומי כפי שנכללו במסגרת דוחותיה הכספיים של החברה ליום 30.9.2020 ודוחותיה הכספיים ליום 31.12.2019 וליום 30.9.2019 אשר הוצגו מחדש.

לאחר דיון בממצאי דוח הבדיקה ומסקנותיו, החליטו דירקטוריון החברה ודירקטוריון בזק בינלאומי לאמץ את המלצות הבודק החיצוני הכלולות בדוח הבדיקה ולהשלים את יישום ההמלצות העולות מדוח הבדיקה, כחלק מתוכנית תיקון הליקויים שהנהלת בזק בינלאומי החלה לבצע מיד עם גילוי הפערים על ידה.

כן החליט דירקטוריון בזק בינלאומי לפעול על פי דין לסיום העסקתם של מספר עובדים באגף הכספים בבזק בינלאומי שהיו מעורבים באירועים נשוא הבדיקה (שאינם נושאי משרה בה). יוער, כי בדוח הבדיקה מצוין כי ממצאי הבדיקה ומהמדגמים שערך הבודק החיצוני, לא אותרו אינדיקציות המעלות חשד להתרחשותו של אירוע מעילה בתקופה הנבדקת.

בנוסף, החליט דירקטוריון החברה להסמיך את ועדת הביקורת של דירקטוריון החברה להמשיך לדון בממצאי הדוח ובהמלצותיו, ובכלל זה מעקב אחר הטמעת ההמלצות, דיון בהשלכות על נושאי הביקורת והבקרה ובחינת הצורך בהסקת מסקנות ונקיטת צעדים נוספים.

בכבוד רב,

”בזק” החברה הישראלית לתקשורת בע”מ

בזק בינלאומי בע"מ

דוח ביקורת חקירתית בעקבות גילוי פערים מהותיים במאזני בזק בינלאומי משנים
2001-2020

4 בפברואר, 2021

א. תקציר מנהלים

1. במהלך חודש אוקטובר 2020, כחלק מהכנת הדוחות הכספיים של בזק בינלאומי בע"מ (להלן: "**בזק בינלאומי/ החברה**") לרבעון השלישי לשנת 2020, אותרו על ידי סמנכ"ל הכספים של בזק בינלאומי שינויים שנראו כבלתי סבירים בהון החוזר של החברה. לאור זאת, נפתחה בדיקה פנימית ראשונית של הגורמים באגף הכספים שהעלתה אינדיקציות לקיומן של יתרות ספקים בחובה שאינן מוסברות.
2. במקביל לבדיקה הפנימית שערכה החברה, מונה משרדנו לשמש כבודק חיצוני לצורך בחינת הטעויות המהותיות בדוחותיה הכספיים של החברה בין השנים 2001-2020, שנגרמו, לכאורה, מרישומים חשבונאיים שגויים בספרי החברה.
3. במהלך עבודתנו, זכינו לשיתוף פעולה מלא מצד הגורמים בחברה וקיבלנו גישה לכל החומרים והמסמכים שנתבקשו על ידינו כחלק מביצוע הבדיקה. יחד עם זאת, רואה החשבון המבקר בחר שלא לחשוף בפנינו את נהלי העבודה והמסמכים המבססים לעבודת הביקורת על הדוחות הכספיים, אלא הציג בפנינו את הנתונים שהועברו לרשותו על ידי החברה. לפיכך עבודת רואה החשבון המבקר בהקשר לאירועים אלו לא נבחנה על ידינו בדוח זה.
4. כחלק מבדיקת רצף האירועים נמצאו על ידינו מספר ליקויים מרכזיים בתהליכי העבודה והבקרה של עובדי אגף הכספים בבזק בינלאומי בעבר ובהווה אשר לא טופלו לאורך השנים שנבדקו על ידינו.
5. תקציר זה מציג את עיקרי הממצאים והמסקנות שעלו במסגרת בדיקתנו לבחינת האירועים שהתרחשו בבזק בינלאומי בין השנים 2001-2020. תקציר זה הינו תקציר של הדוח המפורט ומציג את עיקרי הממצאים והמסקנות שעלו במסגרת בדיקתנו.
6. להלן עיקרי הממצאים והמסקנות שעלו במסגרת בדיקתנו:

יתרות ספקים בחובה שהצטברו בין השנים 2001-2003

7. ממצאי בדיקתנו עולה כי בין השנים 2001-2003 כל התשלומים ששולמו באמצעות הוראות קבע או לחילופין תשלומים בגינם טרם נקלטו חשבונות (והיוו בדרך כלל תשלומי מקדמות לספק) נרשמו ותועדו דרך כרטיס הנהלת חשבונות ראשי ספקים AP כללי. תנועה זו יצרה במקביל רישום תואם בספר העזר של הספק לו בוצע התשלום.
8. כתוצאה מליקויים בתהליכי העבודה השוטפים, עובדי אגף הכספים לא הקפידו על קליטת חשבונות ספק במערכת האורקל בסמוך למועד קבלתן ובשל כך, לא נרשמו באופן פרטני הוצאות המיוחסות לתשלומים בהוראות קבע.
9. רצף אירועים אלו הביא לכך שבין השנים 2001-2003 יתרות החובה בכרטיס ספקים AP כללי (שנוצרו כתוצאה מתשלומים בהוראות קבע) גדלו באופן מלאכותי ובלתי סביר לסכום של 92,195 אלפי ש"ח, וזאת ללא זיכוי כרטיס הספק כנגד כרטיסי ההוצאות כאמור לעיל.
10. חלף רישום ההוצאות כאמור, ביצעו עובדי אגף הכספים בסוף תקופת חתך חשבונאית רישום הוצאות שהתבסס על חישוב מצטבר מוערך וחלקי, שלא תאם בהכרח לתשלומים שבוצעו בפועל. רישום זה נעשה כנגד כרטיס "הוצאות לשלם", מולו נרשמו עשרות ובחלק מהמקרים אף מאות רשומות.

11. לאורך כל אותן שנים, אגף הכספים ביצע שימוש בכרטיס הוצאות לשלם כמעין כרטיס ספק ולמעשה ייחס לו משמעות זהה לכרטיס ספקים AP כללי. כתוצאה מכך, נוצר נתק בין שני כרטיסים אלו תוך כך שמערכות הבקרה לא זיהו את הנתק האמור ואת יתרות החובה הבלתי מוסברות שנוצרו בכרטיס הספקים AP באותן השנים.
12. כחלק מתהליך הסבת מערכת האורקל בשנת 2012 פעלו עובדי אגף הכספים בשיתוף מחלקת מערכות מידע לפתיחת כרטיס ספקים כללי חדש (R12) שאמור היה לשמש כתחליף לכרטיס ספקים AP כללי בו הצטברו יתרות חובה בלתי מוסברות. החלפת הכרטיסים כאמור בוצעה מתוך כוונה להשלים את הסבת המערכת, על אף קיומן של יתרות החובה הבלתי מוסברות, ובהמשך נתח את מקור הרישומים החשבונאיים שנצברו בכרטיס זה.
13. בפועל, גם לאחר הסבת מערכת האורקל המשיכו הגורמים באגף הכספים לבצע שימוש בכרטיס ספקים AP במקביל לכרטיס הספקים החדש שנפתח (בעיקר לרישום פקודות יומן ידניות למיון בין כרטיסים ורישומים הקשורים לעסקת קיבולות לכבל תת ימי).
14. פעולות אלו המשיכו להתבצע בתדירות משתנה בין השנים 2013-2020 ובקיומן, הקשו על זיהוי יתרות החובה הבלתי מוסברות בכרטיס ספקים AP כללי. כך נוצר מצב שבו יתרות החובה שנצברו בכרטיס זה לא מצאו את מקומן בדוח רווח וההפסד של החברה. יתרות החובה הבלתי מוסברות הביאו לכך שהחברה הקטינה את סעיף ההון העצמי בדוחותיה הכספיים של החברה לשנת 2020 בסכום, המיוחס לאירועים משנים 2002-2017, של כ-114 מיליון ש"ח.
15. במסגרת בדיקתנו מצאנו תיעוד לכך כי מנהל אגף הכספים לשעבר וסגנית חשבת החברה ידעו לאורך כל השנים שחלפו (ולכל הפחות ממועד הסבת מערכת האורקל בשנת 2012) על יתרות החובה הבלתי מוסברות שנוצרו בכרטיס ספקים AP ישן אך לא פעלו לברר את מקורן של היתרות ו/או לטפל בהן בזמן אמת.

היעדר הכרה בהוצאות בהקבלה להכנסות בהסכמי שירות מול לקוחות בין השנים 2018-

2019

16. הוצאות המתהוות לחברה כחלק ממכירת חוזי שירות לתקופה ארוכה (בעיקר בשירותי אינטגרציות למרכזיות) אמורות להיפרס על ידי החברה על פני תקופת ההתקשרות בהתאם לקצב ההכרה בהכנסה.
17. כחלק מעריכת התחשיב לפריסת ההוצאות, בהקבלה להכנסות אירעו ליקויים שהשפיעו על הרישומים החשבונאיים, כדלקמן:
- 17.1. בין השנים 2017-2019, החישוב לקביעת שיעור ההוצאות שאותו אמורה הייתה החברה לדחות, התבסס על דוח הזמנות מלקוחות ללא חלוקה/ הפרדה מלאה בין רכיב התחזוקה לרכיב הרישוי, שחלקו כבר סופק ללקוח. כתוצאה מהאמור לעיל, ההכנסות הנובעות מהזמנות מלקוחות נזקפו בדוח רווח והפסד של החברה במלואן, ובמועדן, בעוד שהוצאות עבור רכיב רישוי שכבר סופק ללקוח במלואו, המשיכו להידחות על ידי החברה ובכך לא קיבלו ביטוי בדוח רווח והפסד.

17.2. דוח ההפצות שהופק על ידי עובדי אגף הכספים כלל נתונים רק עבור השנה בה הופק, אך לא לקח בחשבון הפצות משנים קודמות. כתוצאה מהאמור לעיל, הוצאות שנדחו בשנים קודמות לא נכנסו לתחשיב של זקיפת ההוצאות בשנים העוקבות ולמעשה הוצאות אלו כלל לא קיבלו ביטוי בדוח הרווח וההפסד של החברה.

18. ליקויים אלו הביאו לכך שהחברה תיקנה את סעיף ההון העצמי בדוחותיה הכספיים לשנת 2020 בגין אירוע זה בסכום של כ- 94 מיליון ש"ח (72 מיליון ש"ח נטו ממס).

הכשלים העיקריים במערכי הבקרה שאפשרו התרחשותם של האירועים והתמשכותם לאורך השנים

19. בפועל נמצא כי לאורך התקופה הנבדקת (בשנים 2001-2020) החברה התייחסה לתוצאות פעילותה, כפי שהשתקפו בדוח רווח והפסד, כאינדיקטור עיקרי לבחינת מצבה הפיננסי וזאת מבלי להתייחס לפרמטרים הנגזרים מניתוח סעיפי המאזן.

20. מסקירת עבודת ה-SOX בשנים 2014-2020 נמצאו כשלים מהותיים ביישום, בתיעוד ובאישור מספר בקורות מפתח שבוצעו ואושרו על ידי גורמים במחלקת הכספים בחברה.

21. אנו סבורים כי ככל שהגורמים באגף הכספים היו מבצעים סקירה אנליטית הכוללת התייחסות לסעיפי המאזן ומיישמים בשנים הרלוונטיות את הבקורות כפי שהוגדרו במסגרת ה-SOX, ניתן היה לאתר את הטעויות המהותיות בדוחות הכספיים של החברה במועד מוקדם יותר מהמועד שבו הן נחשפו ואף למנוע חלק מאותן טעויות.

שיבוש נתונים שהוצגו לרואה החשבון המבקר

22. מצאנו כי בשנים 2017-2019, כחלק מהחומרים שהועברו לרואה החשבון המבקר לצורך עבודת הביקורת על הדוחות הכספיים, הציגה סגנית חשבת החברה את הרכב סעיף הספקים בנטו ללא פירוט של כל אחת מהיתרות שנוצרו בחשבונות בספר ראשי ואשר הרכיבו את סעיף הספקים נטו. באופן זה, טשטשה סגנית חשבת החברה בפני רואה החשבון המבקר את יתרות החובה הבלתי מוסברות בכרטיס הספקים הישן.

23. זאת ועוד, מצאנו כי לגיליון ההרכבה צירפה סגנית חשבת החברה בשנת 2019 את הרכב כרטיס ספקים כללי חדש (R12) תוך השמטה מכוונת של שורות המשקפות חשבוניות שתועדו בכרטיס זה. בדרך זו הותאמה, לכאורה, יתרת הספקים נטו שהוצגה בגיליונות ההרכבה לקובץ פירוט החשבוניות הפתוחות שהועבר לרואה החשבון המבקר בשנה זו.

24. מבירור שערכנו עם סגנית חשבת החברה נמסר לנו כי פעולות אלו בוצעו בידיעתו ואף בהוראתו הישירה של מנהל אגף הכספים לשעבר בחברה.

25. מבירור שערכנו עם מנהל אגף הכספים לשעבר נמסר לנו כי בקשתו מסגנית חשבת החברה הייתה להתאים את יתרות החובה הבלתי מוסברות אולם ככל הנראה סגנית חשבת לא הבינה אותו כראוי.

26. עם זאת, ממכלול העובדות והעדויות בנושא אופן הצגת סעיף ספקים לרואה החשבון המבקר אנו מסיקים כי מנהל אגף הכספים לשעבר וסגנית חשבת החברה ידעו ולקחו חלק בשיבוש הנתונים לרואה החשבון המבקר.

בחינת החשדות לאירוע מעילה בכספי החברה

27. על מנת לשלול את החשד להתרחשות מעילה בכספי החברה הנובעת מהתנהלות הגורמים באגף הכספים במהלך התקופה הנבדקת ערכנו בדיקות פרטניות שמניסיוננו עשויות לאתר אינדיקציות להתרחשות אירוע מעילה בחברה.
28. יובהר כי הבדיקות הפרטניות שערכנו בניסיון לאתר אירוע מעילה התבססו על נתונים שתועדו במערכת האורקל של החברה לאורך התקופה הנבדקת.
29. בנוסף, ערכנו בדיקות ממוקדות לשנים 2001-2003 בהן התרחש האירוע הראשון שסממניו והעובדה שמקורו בתשלומים לספקים העלו חשד להתרחשותו של אירוע מעילה.
30. נדגיש כי האירועים שבוצעו בין השנים 2018-2019 מקורם בטעויות מקצועיות אשר השפיעו על הרישומים החשבונאיים אולם אינם מעלים חשד להתרחשותו של אירוע ומעילה.
31. **ממצאי בדיקתנו ומהמזגמים שערכנו, לא איתרנו אינדיקציות המעלות חשד להתרחשותו של אירוע מעילה בתקופה הנבדקת ובפרט באירוע שהתרחש בין השנים 2001-2003.**
32. על אף האמור לעיל, בשל כמות הרישומים החשבונאיים (בדגש על פקודות היומן הידניות המורכבות שתועדו במערכת האורקל במהלך התקופה הנבדקת), היעדר תיעוד ושלמות במסמכים תומכים והיעדר קבלת הסברים מלאים לגבי חלק מהרישומים החשבונאיים שבוצעו על ידי עובדי אגף הכספים באותן שנים, אין בעבודתנו כדי לשלול באופן מוחלט חשד לאירוע מעילה בשנים 2001-2003.

המלצות לחיזוק מערכי הבקרה

המלצות הקשורות לניהול מערכות המידע בחברה

33. על החברה לפעול לאפיון מלא של תהליכי עבודה ממוכנים במחלקת הכספים, המתממשקים לפעילות העסקית ולתהליכי עבודה תפעוליים, המבוצעים ע"י מחלקות שונות בארגון.
34. על החברה לוודא ממשקי עבודה מלאים בין מערכת לניהול לקוחות מסוג CRM ומערכת האורקל (לדוגמא: דוחות גיול לקוחות וספקים).

המלצות לתיקון תהליכי העבודה באגף הכספים

35. כאמור, זוהו פערים מקצועיים בעבודה השוטפת של אגף הכספים לאורך השנים נשוא הבדיקה. כך לדוגמא בחלק מהמקרים רישומים חשבונאיים שלא קיבלו מענה מקצועי נרשמו כנגד כרטיס הוצאות לשלם וכרטיסי חשבונות מעבר ששימשו ככרטיסי ברירת מחדל לרישומים חשבונאיים בלתי פתירים.
- לאור האמור, אנו ממליצים כי אגף הכספים בשיתוף מחלקת מערכות מידע יפעלו לביצוע עבודת טיוב נתונים של כרטיסי הנהלת חשבונות בדגש על כרטיסי ספקים וכרטיסי מעבר המשמשים לרישומים זמניים.
36. לאורך כל התקופה הנבדקת עובדי אגף הכספים ביצעו שימוש בפקודות יומן ידניות לביצוע רישומים חשבונאיים בסכומים מהותיים. בחלק מהמקרים רישומים אלו נערכים ללא נתיב ביקורת המאפשר לבצע מעקב ובקרה.
- לאור האמור, על החברה לצמצם ככל הניתן את השימוש בפקודות יומן ידניות. במקרים בהם מבוצעות פקודות יומן ידניות על החברה לפעול לבצוע הפעולות הבאות:

בזק בינלאומי בע"מ - דוח ביקורת חקירתית

- ניתוח פקודות יומן חריגות ;
- תיעוד האסמכתאות המבססות את מהות הרישום החשבונאי.

המלצות לחיזוק הבקורות הפנימיות ועבודת ה-SOX

37. על הגורמים האמונים על יישום וביצוע עבודת ה-SOX באגף הכספים להקפיד על תהליך בקרה סדור וזאת על מנת לוודא שהבקורות כפי שמוגדרות ב-SOX מבוצעות על דוחות שנשלפו מהמערכת באופן מהימן, שלם ולחתך הנכון בדגש על הבקורות הבאות:

- בקרה אחר רישום פקודות יומן נוספות המבוצעות באופן ידני בתקופות חתך ובחינתן מול מסמכים מבססים.
- ניתוח תקופתי אחר פקודות יומן ידניות אשר סכומן מעל מיליון ש"ח.
- בקרת סבירות וסקירה אנליטית של תנועות ויתרות חריגות בסעיפי חתך מאזניים.
- ביצוע התאמה בין ספר עזר ספקים (AP) לבין ספר הראשי (GL).

סוף דבר,

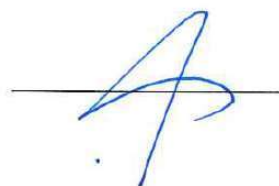
אנו מקווים כי המידע בדוח זה יסייע לחברה לתקן את הכשלים והליקויים שהתגלו.

בכבוד רב,

פאהן קנה ושות' Grant Thornton Israel

רו"ח שי מדינה,

שותף, מנהל מחלקת הביקורת החקירתית

רו"ח מיקי בלומנטל,

שותף מנהל

